Norgesuniversitetet

Til
Universiteter og høgkoler
Andre høringsinstanser

Deres ref.: Vår ref.: 2010 /6866 Dato: 16.12.2010

ÅPEN HØRING:
VEILEDNINGSTJENESTE OM OPPHAVSRETT FOR UTDANNINGSSEKTOREN

Økt bruk at digitale verktøy og medier i undervising medfører behov for mer kunnskap om opphavsrett. Norgesuniversitetet har nedsatt en arbeidsgruppe som har vurdert muligheter for å opprette en veiledningstjeneste om opphavsrett. Rapport fra denne arbeidsgruppa sendes nå ut på høring. ***Høringsfrist er 1. mars.***

Bakgrunn
I utdanningssektoren øker bruk av digitalt undervisningsmateriale. Slikt materiale distribueres til studenter og publiseres på ulike måter. Dette kan medføre spørsmål av opphavrettslig karakter:

- Er det tillat å distribuere materiale fra tredjepart (for eksempel illustrasjoner fra lærebok) til studenter gjennom e-post eller læringsplattform, og kan slikt materiale publiseres på internett?
- Er det den ansatte eller arbeidsgiver som har rettigheter til undervisingsmateriale ansatte utvikler?
- Hvordan kan utdanningsinstitusjoner og undervisere dele og legge til rette for at andre skal kunne gjenbruke deres undervisningsmateriale?

Mangel på kunnskap om slike spørsmål kan føre til at det utvikles bruks- og delingskulturer som er i strid med gjeldene lov- og avtaleverk, eller motsatt – at ressurser ikke utyttes av frykt for å begå lovbrudd. I begge tilfeller er det viktig at utdanningsinstitusjonene praktiserer lov- og avtaleverk på en eksemplarisk måte.

Veiledingstjenester om opphavsrett og bruk av digital ressurser i undervising finnes blant annet i Danmark[1] og Storbritannia[2]. En arbeidsgruppe[3] nedsatt av Norgesuniversitetet[4] har vurdert muligheter for å etablere en felles, nettbasert veiledningstjeneste for utdanningssektoren. Rapport fra denne arbeidsgruppa sendes nå på høring.

[1] Elæring og jura http://www.forskningsnettet.dk/jura
[2] JISC legal http://www.jisclegal.ac.uk/
[3] Arbeidsgruppen har hat medlemmer fra universiteter og høgskoler, Universitets- og høgskolerådets administrasjon, Senter for IKT i utdanningen og Norgesuniversitetet.
[4] Norgesuniversitetet er Kunnskapsdepartementets organ for å fremme IKT-støttet og og fleksibel utdanning.

Norgesuniversitetet
NO-9037 Tromsø, tlf +47 400 04 189, e-post post@norgesuniversitetet.no, http://norgsuniversitetet.no
Seniorrådgiver Jens Breivik , tlf +47 776 46 194, e-post jens.breivik@norgesuniversitetet.no

Flere universiteter og høgskoler har eller er i ferd med å utarbeide egne retningslinjer for arbeidsgivers rettigheter til ansattes arbeidsresultater. Den omtalte veiledningstjenesten søker ikke å gripe inn i dette, men vil forholde seg lojalt til hver institusjons retningslinjer. Ved slike spørsmål kan det være naturlig å henvise til institusjonenes egne informasjonsressurser.

Bruk av opphavrettslig beskyttet materiale er både regulert av Åndsverksloven og avtaler mellom utdanningssektorens institusjoner og rettighetshaverorganisasjoner som Kopinor, Norwaco og Bono. Veiledningstjenesten skal selvfølgelig forholde seg lojalt til lov- og avtaleverk.

For at en veiledingstjeneste skal lykkes, er det viktig at den oppnår legitimitet blant utdanningssektorens aktører. Det er særlig viktig at råd og anbefalinger som tjenesten gir, er troverdige og autoritative og ikke bryter med utdanningsinstitusjonenes retningslinjer og inngåtte avtaler.

DelRett(beta)
Norgesuniversitetet har etablert en pilot for en veiledningstjeneste om opphavsrett. Piloten har fått navnet DelRett(beta) og er tilgjengelig på http://norgesuniversitetet.no/delrett.
DelRett inneholder informasjon om opphavsrett og avtaler med rettighetshaverorganisasjoner, bl.a. Kopinor. Det er også mulig å stille spørsmål om opphavsrett og undervising til et advokatpanel.

Høringsspørsmål
Vi ber høringsinstansene gi innspill til følgende spørsmål:

- Behov:
  I hvilken grad finnes det behov for lettere tilgjengelig informasjon om opphavsrett for utdanningssektoren?
  Er en felles nettbasert veiledningstjente en hensiktsmessig løsning på dette behovet?
  Hvilke innhold og funksjoner bør inngå i en slik tjeneste?
- Organisering:
  Hvor bør en felles veiledningstjeneste om opphavsrett for utdanningssektoren plasseres organisatorisk?
  Er det institusjoner blant høringsinstansene som kan ta på seg oppgaver knyttet til en veiledningstjeneste?
  Hvordan kan utdanningssektorens juridiske kompetanse utnyttes i en veiledningstjeneste?
  Hvilke mulige fordeler og ulemper medfører en felles veiledningstjeneste for høyere utdanning og grunn- og videregående skole?
- Kan en veiledningstjeneste om opphavsrett for utdanningssektoren komme i konflikt med andre prosesser og initiativ?

Høringsinstansene oppfordres også til å gi kommentarer til DelRett(beta) og benytte muligheten til å sende innspørsmål til denne.

Høringsseminar
I forbindelse med høringen vil Norgesuniversitetet arrangerer en høringsseminar i Oslo 26. januar. Formålet med seminaret er å komme i dialog med universitets- og høgskolesektoren om behov for – og mulig organisering av veiledningstjeneste. Seminaret er åpent for alle interesserte. Mer informasjon om dette arrangementet finner du på http://norgesuniversitetet.no/26januar2011.

Temaet vil også bli diskutert på Universitets- og høgskolerådets seminar 16. februar 2011. Mer informasjon om dette seminaret finner du på http://uhr.no.

Høringsprosess
Høringen gjennomføres som en åpen høring. Høringsinvitasjonen er sendt til universiteter og høgskoler og andre relevante institusjoner. For universiteter og høgskoler er høringsinvitasjonen både sendt til institusjonene sentralt, Norgesuniversitetets kontaktpersoner og enkelte utvalgte miljø som kan ha særlig interesse for saken. Høringsinvitasjonen er også kunngjort på Norgesuniversitetets nettsider og nyhetsbrev. Vi oppfordrer institusjonene til å videreformidle høringsdokumenter videre til relevante avdelinger og miljø. Høringssvar kan sendes samlet eller enkeltvis fra ulike avdelinger ved institusjonene.

Høringsdokumenter finnes på http://norgesuniversitetet.no/veiledningstjeneste_hoering
Høringssvar vil også bli publisert på denne siden.

Høringssvar sendes til post@norgesuniversitetet.no innen 1. mars 2011.

Senter for IKT i utdanningen gjennomfører en høringsrunde mot grunnopplæringas aktører. Høringssvar og innspill fra høringsseminar vil sammen med den foreliggende rapporten være grunnlag for Norgesuniversitetet og senter for IKT i utdanningens videre arbeid med saken.

Vennlig hilsen

Eva Gjerdrum
Direktør

Jens Breivik
Seniorrådgiver